

Audite

Paul H.A.M. Abels

Van oude dingen die (hun doel) voorbijgaan

De oudste school van Gouda is ongetwijfeld het Coornhert Gymnasium. Met een beetje goede wil en enig historisch gesjoemel kun je stellen dat de oorsprong van deze onderwijsstelling ligt in de parochieschool die in de middeleeuwen verbonden was aan de Sint-Janskerk en al in 1366 wordt genoemd. Later, in de zestiende eeuw, werd het de stedelijke Latijnse School, waar de betere en - vooral - meer gegoede leerlingen les kregen in de artes liberales (letterlijk: vrije kunsten), vakken die onmisbaar werden geacht voor het verdere leven. De belangrijkste vakken waren grammatica, retorica en dialectica, waarbij kennis van de Latijnse en de Griekse taal een absolute vereiste was. Leerlingen kregen deze gedegen klassieke opleiding met de bedoeling dat zij daarna een studie zouden gaan volgen aan een illustere school of universiteit. Op die wijze schiepte Gouda, net als elke andere stad van enige betekenis in de Republiek der Verenigde Nederlanden, een eigen reservoir aan hoogopgeleiden. Uit dit reservoir van stedelijke bollebozen kon dan later geput kon worden ten behoeve van het bestuur, de (gereformeerde) kerk en de economie van de stad.

De Latijnse School van Gouda werd in 1889 omgedoopt tot het Stedelijke Gymnasium. Kort na de Tweede Wereldoorlog, op 23 juli 1947 nam de gemeenteraad het besluit de school te vernoemen naar de zestiende-eeuwse humanist Dirck Volkertszoon Coornhert, die de laatste twee jaren van zijn leven in Gouda doorbracht en grote invloed had op het tolerantiedenken in de Nederlanden. Ook in de honderd zestien jaar die inmiddels zijn verstreken sinds de oprichting van de school als categoriaal gymnasium zijn nog enkele duizenden Goudse leerlingen vertrouwd gemaakt met de klassieke talen en schrijvers en met andere grondlagen van onze cultuur. Helemaal onbedreigd en onomstreden was de school echter niet in deze jaren. Tot twee keer toe scheerde het Coornhert langs de rand van de opheffingsafgrond. In 1922 werd serieus gedacht aan de omvorming tot een veel breder lyceum. Nog vers in het geheugen ligt de poging van PvdA-wethouder Hommels om door middel van een fusie met het Deltacollege een einde te maken aan de zelfstandigheid van de school. Bij deze fusiediscussie in de jaren 1994-1995 speelde ook het elitaire karakter een rol, dat werd toegedicht aan het Coornhert en werd versterkt door het fanatieke verzet van enkele prominente pleitbezorgende ouders.

Uiteindelijk behield Gouda zijn categoriaal gymnasium en belandde het Coornhert weer in rustiger vaarwater. Nu, tien jaar later, zijn er nieuwe ontwikkelingen die de school bedreigen, ditmaal niet van buitenaf maar van binnenuit. De klassieke vakken hebben ernstig te lijden onder de voorkeuren van ouders en leerlingen. Het lijkt wel of de school thans vooral nog wordt gezien als de ideale vooropleiding voor artsen en exacte wetenschappers. Massaal kiezen leerlingen voor de profielen 'natuur en gezondheid' en 'natuur en techniek'. De technische universiteit van Delft is inmiddels kind aan huis op de school. Het oude curriculum van een gymnasium, nog het meest terug te vinden in het profiel 'cultuur en maatschappij', wordt daarentegen nog maar door een enkeling gekozen. De moedigen onder hen, die het wagen beide klassieke talen te kiezen, worden daarvoor 'gestraft' met een onmogelijk lesrooster. Na zes lange schooljaren heeft het gros van de leerlingen zelfs nog nooit in de les gehoord wie Coornhert was. Als er zo weinig waarde gehecht wordt aan de klassieke wortels en het eigene van een gymnasium dringt zich toch weer de vraag op of de school nog wel met recht aanspraak mag

maken op een status aparte. Indien het gymnasium louter als statussymbool wordt gezien en gebruikt door ouders en leerlingen van goede komaf, moeten de fusieplannen misschien toch maar weer eens uit de kast gehaald worden. Ook al betreft het de oudste school van Gouda.

Gouda gevormd...

Gouda als hobby. Het klinkt vreemd. Immers, er zijn vele vormen van tijdverdrijf die meer voor de hand liggen, zoals tekenen, lezen en wandelen. Gouda is niet zozeer een hobby *an sich*, maar veelal het onderwerp van een hobby. De stad geldt als inspiratiebron voor kunstenaars en knutselaars. Door hen zijn een groot aantal stadsgezichten op de meest uiteenlopende wijzen vastgelegd.

Naam, leeftijd en woonplaats?

Daan Kamermans, 71 jaar, Gouda.

Met welke techniek *casu quo materialen* werkt u?

De betiteling van mij als kunstenaar overviel me een beetje. Het tekenen is een niet fanatieke hobby van mij die ik af en toe beoefen. Meestal in potlood, soms in olieverf of aquarel. Het tekenen was onderdeel van de opleiding die ik in de jaren '50 van de vorige eeuw gevolgd heb aan de Nationale Schildersschool te Utrecht, de latere Nimeto.

Wat trekt u aan in Gouda als onderwerp of inspiratiebron?

Aangezien ik in 1934 te Gouda geboren ben aan het grachtje Achter de Vismarkt, toen nog Achter de Vismarkt, en de gracht tot de demping in 1954 heb meegemaakt in een steeds meer deplorabele staat, was het onderwerp voor mijn kerstkaart 2005 pure nostalgie. Ik heb het beeld dat ik heb getekend, nog altijd voor ogen als ik vanaf de kruising met de Groenendaal de Achter de Vismarkt op wandel. Ook een paar van mijn olieverfschilderijen hebben die gracht als onderwerp. Verder heb ik, als geboren Gouwenaar, een warme belangstelling voor Gouda. En dan vooral de historische stad waar ik graag in rondwandelen. Als ik een oude foto van een Gouds stadsgezicht tegenkom, kijk ik altijd met de gedachte in het achterhoofd: 'Is dit geschikt om te tekenen?'

*Gouda Achter de Vismarkt, zoals het vroeger was ± 1925
D. Kamermans 2005*